

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część LXXVI. — Wydana i rozesłana dnia 18. sierpnia 1908.

Treść: № 163. Rozporządzenie, dotyczące obrotu celluloidu, towarów celluloidowych i odpadków celluloidu.

163.

Rozporządzenie Ministerstw handlu, spraw wewnętrznych, skarbu, kolej żelaznych, robót publicznych i obrony krajowej w porozumieniu z wspólnem Ministerstwem wojny

z dnia 15. lipca 1908.,

dotyczące obrotu celluloidu, towarów celluloidowych i odpadków celluloidu.

I. Postanowienia ogólne.

§ 1.

Za celluloid po myśli niniejszego rozporządzenia uważać należy materyaly palne, składające się z nitrowanej cellulozy lub też z podobnych pod względem chemicznym materyałów, tudzież z kamfory lub innych środków wypełniających, z dodatkiem lub bez dodatku środków farbiarskich.

Pod celluloidem rozumieć przeto należy także takie materyaly, które są przedmiotem handlu pod nazwą „rogu komórkowatego“ (Zellhorn), „xylonitów“, „matière plastique“ itp.

§ 2.

Zakłady przemysłowe, w których celluloid się przerabia lub też leży na składzie, podlegają zatwierdzeniu władzy przemysłowej stosownie do III. rozdziału ordynacji przemysłowej, i to nawet

i w tym razie, gdyby przerabianie lub utrzymywanie na składzie miało mieć miejsce w lokalach przez władzę przemysłową dla innych celów już zatwierdzonych.

Wyjątek od tego stanowią tylko takie zakłady przemysłowe, w których celluloid obrabia się nie przez rozgrzanie, o ile przerobiona w ciągu dnia ilość celluloidu nie przekracza jednego kilograma, następnie takie składy, w których równocześnie nie więcej niż pięć kilogramów celluloidu się przechowuje.

Zakłady przemysłowe, w których się celluloid przerabia lub też używa bez istotnej zmiany kształtu (nizanie perel celluloidowych, wstawianie kamieni do grzebieni tudzież szkieł okularowych do opraw celluloidowych, przyśrubowywanie rączek od parasoli i lasek, pociaganie farbą przedmiotów celluloidowych itp.), jeżeli ilość celluloidu w ciągu dnia jednego przerobiona lub też użyta wynosi więcej niż pięć kilogramów, podlegają zatwierdzeniu ze strony władzy przemysłowej.

Co do lokali sprzedawy obowiązują postanowienia § 60.

§ 3.

Dla tych zakładów, w których w przeciągu jednego dnia przerabia się więcej, niż 100 kilogramów celluloidu lub też na składzie spoczywa w stanie suchym więcej, niż 500 kilogramów, względnie więcej, niż 1000 kilogramów pod wodą, można wydawać pozwolenie tylko na zasadzie postępowania, przepisanego w §§ 27. do 31. ordynacji przemysłowej.

Do wszystkich innych zakładów należy stosować postępowanie przepisane w § 26. ordynacji przemysłowej.

§ 4.

Pozwolenia na założenie przedsiębiorstwa celulojowego w bezpośrednim sąsiedztwie zatwierdzonych już takichże przedsiębiorstw albo też w budynku, w którym już tego rodzaju zatwierdzone przedsiębiorstwo jest umieszczone, odmówić można w takim razie, jeżeli ilość celluloidu, mająca być w przeciągu jednego dnia we wszystkich w bezpośrednim sąsiedztwie znajdujących się przedsiębiorstwach przerobiona, razem wzawszystki, 100 kilogramów nie przekracza i jeżeli miejscowe stosunki większego względzu na publiczne bezpieczeństwo wymagają.

§ 5.

Prośba o zatwierdzenie zakładu ma zawierać:

1. Plan sytuacyjny zakładu i jego otoczenia o najmniejszym wymiarze podziałki 1 : 2880, w którym uwidocznić należy cały zakład, budynki w sąsiedztwie się znajdujące, kościoły, szkoły, szpitale, jakoteż inne zakłady publiczne a zwłaszcza zatwierdzone już przedsiębiorstwa celluloidowe w obwodzie 100 metrów;

2. podług przepisów ustawy budowniczej wygotowany, zupełnie wykotowany plan budowy lub przynajmniej według podziałki wykonany szkic planu przedsiębiorstwa (składu) z oznaczeniem położenia i celu, na jaki poszczególne ubikacje mają być użyte i wyjść z ubikacji tych bezpośrednio lub pośrednio na wolne powietrze prowadzących, jak niemniej schodów i korytarzy;

3. Opis przedsiębiorstwa (składu) z podaniem rodzaju wykończenia ścian, podłóg i konstrukcji sufitów, jakoteż osobnych urządzeń ratunkowych u okien, następnie rodzaju oświetlania, ogrzewania i wentylacji, przyrządów do gaszenia, a wkońcu położenia znajdujących się jeszcze ewentualnie w tym samym budynku wszystkich innych lokal i celu ich użycia, tudzież stanu najbliższego otoczenia;

4. krótki opis urządzeń ruchu przedsiębiorstwa i sposobu odbywania się pracy z datami tyczącemi się rodzaju materyalu surowego, dalej największych pod względem wagi ilości, mających się w przeciągu jednego dnia przerobić lub też równocześnie na skład deponować, jak i z datami tyczącemi się przypuszczalnego rocznego spotrzbowania, względnie obrotu celluloidu, następnie szczegółów, odnoszących się do rodzaju i przybliżonej ilości wszystkich innych w ruchu przedsiębiorstwa używanych materyałów;

5. szczegóły co do sposobu, w jaki mają być usuwane lub zużywane odpadki celluloidu, zwłaszcza delikatne wióry i pył z niego, jak i wszystkie inne, ewentualnie odpadające resztki, i

6. liczbę robotników, którzy przypuszczalnie w przedsiębiorstwie mają być zajęci.

Załączniki pod liczbą 1, 2 i 3 podane mają być w trzech wygotowaniach dostarczone.

§ 6.

Przy zatwierdzaniu zakładów, w których się celluloid przerabia lub też leży na składzie, winna władza przemysłowa uwzględniać wszystkie w rachubę wchodzące publiczne interesy i wydać dla ochrony życia i zdrowia robotników odpowiednie zarządzenia, przy czem stosować należy postanowienia rozporządzenia ministerialnego z dnia 23. listopada 1905., Dz. u. p. Nr. 176., jak i osobne techniczne postanowienia, zawarte w II. rozdziale tego rozporządzenia.

§ 7.

Pozwolenie na używanie zakładu do przerabiania lub na skład celluloidu należy nadto w każdym poszczególnym przypadku uczynić zawiślem od dalszego warunku, że posiadacz przedsiębiorstwa poddać się ma wszelkim zarządzeniom, jakieby władza zarządzająca monopoliem prochowym kiedykolwiek z tytułu właściwości celluloidu, jako przedmiotu monopolu, miała wydać.

§ 8.

Handel odpadkami celluloidowymi, prowadzony w sposób zarobkowy, czyni się na zasadzie postanowienia § 24., ustępu 1. ordynacji przemysłowej zawiślym od koncesji.

Osoby, starające się o taką koncesję, winny dopelnić warunków, przepisanych dla osiągnięcia każdego koncesjonowanego przemysłu (§§ 22. i 23. ordynacji przemysłowej).

Przy nadawaniu tej koncesji należy mieć względ na stosunki miejscowe. W miejscowościach, w których znajdują się osobne rządowe władze policyjne, ma Władza przemysłowa przed nadaniem koncesji porozumieć się z niemi.

§ 9.

Przy prowadzonym w sposób zarobkowy handlu odpadkami celluloidowymi (§ 8.), wydawać można zezwolenie dla lokali przedsiębiorstwa, przeznaczonych do przechowywania odpadków, tylko na zasadzie postępowania, przepisanego w §§ 27. do 31. ordynacji przemysłowej.

§ 10.

W lokalach przedsiębiorstwa, nie podlegających ordynacji przemysłowej można przerabiać i utrzymywać na składzie celluloid, z wyjątkami przewidzianymi w § 2., ustępie 2. i 3., tylko po otrzymaniu na to zezwolenia ze strony Władzy politycznej.

II. Szczegółowe postanowienia techniczne.

A. Pracownie.

Rodzaj budowy i położenie.

§ 11.

Pracownie muszą być tak urządzone, by na każdą w tychże zatrudnioną osobę wypadało przynajmniej $10 m^3$ przestrzeni powietrznej a co najmniej $3 m^2$ powierzchni podłogi.

W przedsiębiorstwach, w których celluloid przerabia się przez ogrzanie lub wśród tworzenia się znacznych ilości pyłu i delikatnych wiórów (jak np. przykład przy toczeniu, t. zw. frezowaniu, wierceniu, piłowaniu, obrabianiu pilnikiem itp.), albo też stosuje się rodzaj pracy, połączony z nadzwyczajnym niebezpieczeństwem ognia, winna przestrzeń powietrzna, na jedną osobę przypadającą, wynosić co najmniej $15 m^3$.

W każdej pracowni należy dozwoloną stosownie do tego liczbę robotników wyraźnie w formie plakatu uwidocznić.

§ 12.

Pracownie muszą posiadać ogniotrwałe, odpowiednio silne ściany otaczające i ogniotrwały sufit. Jeżeli ubikacze takie znajdują się pod mieszkaniami lub innymi ubikacjami, w których ludzie przebywają (warstwy, lokale handlowe itp.), w takim razie muszą być sklepione w sposób ogniotrwały.

§ 13.

Ściany muszą być gładko tynkowane i nie mają mieć żadnych wypukłości; kanty, jeżeli są jakieś, lub kąty wpadające należy zaokrąglić. W pracowniach, w których powstają znaczne ilości pyłu celluloidowego, powlec należy ściany do wysokości co najmniej 2 metrów ponad podłogą nadającym się do zmywania pokostem mineralnym.

Zdobienie ścian materyami zapalnymi, jakoteż zawieszanie takich materyi na ścianach jest niedozwolone. Zasłony mają być sporządzane z materiałów od płomieni niezapalających się.

§ 14.

Podłogi mają być gładkie i bez szpar, mają się łatwo dawać zmywać i mają być przez czas pracy przez częste pokrapianie w stanie wilgotnym utrzymywane. Gdyby na stałych miejscach pracy potrzebne było osobne wysłanie podłogi, nie wolno na ten cel żadną miarą używać materyałów palnych.

§ 15.

Przedsiębiorstwa, w których w ciągu dnia jednego przerabia się więcej niż 20 kilogramów celluloidu, nie mogą być pomieszczone pod mie-

szkami lub lokalami służącymi na przebywanie w nich ludzi (warstwy, lokale handlowe itp.), o ile te ostatnie nie należą do tego samego przedsiębiorstwa lub też o ile nie rozchodzi się o budynki wyłącznie na pomieszczenia warsztatów przeznaczone (domy warstutowe).

Dla ochrony osób przebywających ponad pracowniami celluloidu muszą być zarządzane potrzebne środki zabezpieczające.

Przedsiębiorstwa, w których w przeciągu dnia jednego przerabia się więcej niż 100 kilogramów celluloidu, muszą być nadto od budynków, znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie lub w odległości mniejszej niż 20 metrów, oddzielone co najmniej 60 centymetrów grubymi murami bez otworów a na stronach opatrzonych drzwiami i oknami dzielić je ma od dróg publicznych i budynków odległość co najmniej 20-metrowa. Takie przedsiębiorstwa należy o ile możliwości umieszczać tylko w budynkach parterowych.

§ 16.

Okna i podobne otwory pracowni, z których w przypadku pożaru mogą się wydobywać płomienie, nie powinny wychodzić na tego rodzaju przechody, korytarze, schody, przedsionki itp., które służą dla komunikacji w budynku, a w razie niebezpieczeństwa byłyby koniecznymi drogami ucieczki. Tak samo okna takie i otwory nie powinny wychodzić na wąskie ulice lub podwórka, jeżeli przez wydostające się płomienie osoby lub przeciwległe budynki mogły być narażone na niebezpieczeństwo.

Gdyby umieszczanie takich okien lub otworów było nieuniknione, w takim razie muszą być zamknięte szkłem drucianem w żelaznych ramach, bez kitu.

Wyjścia i drogi komunikacyjne.

§ 17.

Drzwi wychodowe pracowni jak i ich odrzwi muszą być ogniotrwałe sporządzone lub też z wewnątrz blachą żelazną obite; mają się same zamkać, na zewnątrz otwierać i prowadzić bezpośrednio na wolne powietrze, względnie na schody, lub też na przechód wychodzący na świeże powietrze i to w ten sposób, by otwarte nic tamowały przechodzące schodów.

Każda pracownia powinna mieć co najmniej jedno takie wyjście. Wyjątek dopuszczalny jest tylko w tym przypadku, jeżeli wyjście takie posiada w bezpośrednim sąsiedztwie się znajdująca ubikacja, w której żadnych manipulacji z celluloidem się nie przedsiębierze ani też łatwo palnych materyałów na składzie się nie przechowuje, a wolne przejście przez tę ubikację nawet w razie niebezpieczeństwa ognia jest dostatecznie zabezpieczone.

W tych przedsiębiorstwach, w których więcej niż 15 osób jest zatrudnionych przerabianiem celluloidu, muszą znajdować się drogi ucieczki na wolne powietrze przynajmniej w dwóch różnych kierunkach.

§ 18.

Dla każdych 20, a gdzie sposób postępowania przy pracy w szczególniejszy sposób zagraża niebezpieczeństwem ognia (§ 11., ustęp 2.), dla każdych 10 w jednej pracowni zatrudnionych osób, muszą znajdować się przynajmniej jedne zapomocą klamki zupełnie otwierające się drzwi wychodowe, o szerokości wolnej co najmniej 1·3 metra, o ileby, ze względu na nadzwyczaj niedogodne stosunki komunikacyjne, nie było wskazanem postarać się o umieszczenie więcej takich drzwi.

Za otwory, służące do wyjścia, i to na każde dwie osoby, uważać można okna, które są tak urządzone, że we wszystkich przypadkach a zwłaszcza w przypadku niebezpieczeństw ognia używać ich można jako dróg ratunkowych w sposób łatwy i pewny, a które dadzą się za pomocą klamki zupełnie na zewnątrz otwierać.

§ 19.

W każdej pracowni utrzymywać się musi do drzwi wychodowych wolne do przechodu przejścia główne o szerokości co najmniej 1·5 metra. Prowadzące do nich od poszczególnych miejsc pracy drogi komunikacyjne muszą być dostatecznie szerokie, a także w przypadku niebezpieczeństw ognia w sposób łatwy i bezpieczny do użycia sposóbne. Droga od miejsca pracy do wychodu nie ma być z reguły dłuższa, niż 10 metrów.

W pracowniach mogą być umieszczone tylko urządzenia przedsiębiorcze do ruchu niezbędnie potrzebne a ustawione w ten sposób, by nie tamowały ruchu w tych ubikujących.

Tak wszystkie maszyny jak i wszelkie inne urządzenia ruchu, zwłaszcza zaś te, na których pył łatwo osiąadać może, muszą być łatwo do czyszczenia przystępne.

Oświetlenie naturalne i sztuczne.

§ 20.

Wszystkie miejsca pracy muszą być w ciągu dnia dostatecznie światłem słonecznym oświecone. W miejscach pracowni, które także w ciągu dnia ciągle sztucznie oświetlane być muszą, miejsc pracy wyznaczać nie wolno.

§ 21.

Do sztucznego oświetlenia należy tam, gdzie siła elektryczna jest do rozporządzenia, używać z reguły elektrycznych lamp żarowych, opatrzonych ze

wszystkich stron zamkniętymi, także i oprawy okrywającymi osłonami ochronnymi z grubego szkła.

Lampy lękowe muszą znajdować się w latarni z metalowym talerzem na popiół, w czasie ruchu nieruchomo przytwierdzonym, albo też w zamkniętej kuli; jeżeli tego rodzaju kule mają talerze na popiół; muszą być opatrzone drucianą siatką ochronną, przy mocowaną do nasady kuli, a druty siatki tej nie mogą być od siebie więcej nad 70 milimetrów oddalone.

Ubezpieczenia elektryczne, takie wyłączenia i podobne przyrządy, w których się zgodnie z ruchem prądu ciągle przerywa, należy pokryć bezpiecznemi osłonami ochronnymi z materiału odosobniającego; w pracowniach, w których się wytwarzają znaczne ilości pyłu celluloidowego, nie wolno wogół umieszczać ubezpieczeń elektrycznych.

Wszystkie przewody muszą być wykonane i założone zgodnie z „Przepisami bezpieczeństwa dla elektrycznych zakładów o prądzie silnym“ Towarzystwa elektro-technicznego w Wicdniu. Przewody bez osłony są niedopuszczalne. Przewody ruchome oprócz przepisanej izolacji i oplecienia muszą być nadto opatrzone osłoną ochronną z gumy, skóry lub t. p. materiałów.

§ 22.

Oświetlenie gazowe z płomieniami otwartymi jest niedopuszczalne. Płomienie muszą być co najmniej zamknięte w cylindrach przeciągowych z blyszczu lub szkła twardego, opatrzonych kapturkami ochronnymi i urządzeniami do zatrzymywania spadających gorących części. Celem uniknięcia zapalania się płomieni w czasie roboczym, należy o ile możliwości używać gazowego światła żarowego z płomieniami do zapalania (z przyrządem do skręcania).

Przyrządy służące do oświetlania muszą być połączone z mocno założonimi rurami gaz przewodzącymi; łączenie za pomocą węzłów gumowych jest niedopuszczalne.

§ 23.

Wyrabianie gazu świetlnego lub ogrzewalnego (acetylenu, gazu atmosferycznego lub t. p.) w samych pracowniach jest zakazane.

§ 24.

Gdyby oświetlenie elektryczne lub gazowe zaprowadzić się nie dawało, w takim razie używać można lamp naftowych pod warunkiem, że będą zaopatrzone metalowemi bańkami, kapturkami ochronnymi i przyrządami do zatrzymywania spadających części gorących, a przeciw wywróceniu odpowiednio zabezpieczone. Używanie łatwo zapalnego oleju skalnego, tudzież innych łatwo zapalnych płynów jest bezwarunkowo zakazane.

Świec używać wolno tylko w latarniach mocno stojących lub bezpiecznie zawieszonych, dobrze zamkniętych i opatrzonych osłoniętymi w nakrywce otworami.

§ 25.

Przyrządy do oświetlania wewnętrz pracowni należy rozmieszczać z reguły w ten sposób, by się znajdywały w odległości co najmniej 1 metra od celluloidu, towarów celluloidowych i odpadków celluloidowych. Przy tych światłach, które służą do bezpośredniego oświetlenia przedmiotu pracy w czasie jego obrabiania, można oddalenie to według potrzeby zmniejszyć.

Opalanie i wentylacja.

§ 26.

Do ogrzewania pracowni o ile możliwości używać należy sposobu opalania zapomocą pary lub ciepłej wody. Służące na ten cel rury doprowadzające muszą być izolowane, przyrządy do ogrzewania przeciw przypadkowemu zetknięciu się z materiałami łatwo palnymi odpowiednio chronione i w ten sposób zakładane, by jak najmniej pyłu się na nich osadzało, względnie, by go łatwo można było usunąć.

§ 27.

Elektryczne przyrządy do ogrzewania i regulatory, z wyjątkiem tych, które do fabrycznego ogrzewania celluloidu służą, ustawiać można tylko w nie-dopuszczających pyłu i ogniotrwałych szafkach ochronnych.

Co do używanych przytem zabezpieczeń, połączeń itp., jakoteż co do przewodów elektrycznych obowiązują analogicznie postanowienia § 21., ustępu 3. i 4.

§ 28.

Do ogrzewania pracowni użyczać można tylko takich pieców, które na zewnątrz się obsługują i przy których rozżarzenie się powierzchni ogrzewalnej lub też wydobywanie się otwartych płomieni do pracowni jest wykluczone.

§ 29.

Upalanie pracowni należy uregulować w ten sposób, by zdrowiu szkodliwe lub z niebezpieczeństwem ognia połączone przecieplanie też mogło być skutecznie powstrzymane.

Do powstrzymywania ciepła promieniującego mają być wszystkie piece odpowiednio wysokimi zastawami ochronnymi otoczone.

§ 30.

Wszystkie pracownie muszą się dawać dostatecznie przewietrzać; przedewszystkiem postarać się należy, by łatwo zapalne gazy i pary, w razie po-

trzeby także wytwarzający się pył przy przerabianiu celluloidu odprowadzane były w sposób bezpieczny i niebezpieczeństwo wykluczający, ewentualnie za pomocą mechanicznych przyrządów wchłaniających.

Rury odprowadzające lub tego rodzaju węże nie powinny wychodzić do kominów lub takich szybów, które nie są dostatecznie od kanałów ogrzewalnych i kominów izolowane i muszą być w ten sposób sporzązone, by przez nie nie mogły dostać się do pracowni ani iskry ani też inne tlejące się części.

Mechaniczne wchłanianie pyłu celluloidowego odbywa się ma w ten sposób (dzielenie procesu wchłaniania podług poszczególnych maszyn lub też pracowni, spuszczanie pyłu do wody, wbudowanie przyrządów wstępnych uderzeń, wchłanianie pyłu za pomocą wilgotnego powietrza lub t. p.), by rury odprowadzające lub zbiorniki w przypadku pożaru nie przyczyniały się do rozszerzania się płomieni.

Urządzenia ruchu.

§ 31.

Ustawianie w pracowniach motorów parowych, wybuchowych, ogniwowych itp. jest niedozwolone, a w bezpośrednio przytykających ubikacyach wolno je umieszczać tylko w takim razie, jeżeli od pracowni są oddzielone ogniotrwałymi ścianami bez drzwi i okien.

Dynamomachiny, elektromotory, transformatory i przekształtacze są w pracowniach dopuszczalne pod warunkiem, że będą zamknięte w nieprzepuszczających pyłu szafkach ochronnych. Do używanych przytem zabezpieczeń elektrycznych, połączeń itp., tudzież do przewodów elektrycznych stosować się ma analogicznie postanowienia § 21., ustępu 3. i 4.

Wysokiego napięcia w przedsiębiorstwach celluloidowych używać nie wolno.

§ 32.

Przy wszystkich transmisjach i urządzeniach maszynowych należy przez staranne smarowanie, utrzymywanie w czystości itp. zapobiegać niebezpieczeństwstwu przegrzania się panewek.

§ 33.

Przy wszystkich maszynach służących do obrabiania jakoteż maszynach pomocniczych należy te miejsca, w których wytwarza się pył celluloidalny lub iskry powstawać mogą, o ile to pogodzić się da z używaniem maszyny, opatrzyć płaszczami blaszanymi. Do powstrzymywania iskier, pyłu, wiórów itp. umieszczać należy odpowiednie naczynia z wodą, przy świdrach, t. zw. frezach, piłach itp., nadto do zwilżania miejsca obrabianego, odpowiednie naczynie

kropelkowe z kurkiem, o ile na to obrabienie przedmiotu pozwala.

Narzędzia używane do obrabiania celluloidu muszą być zawsze w dobrym stanie utrzymywane; narzędzi złych lub silnie zniszczonych używać nie wolno.

Szlifowanie i ostrzenie narzędzi odbywać się ma zdala w odległości co najmniej dwóch metrów od celluloidu, towarów celluloidowych i odpadków celluloidu.

§ 34.

W czasie przerwy południowej jak i z końcem roboty po dokonanem zebraniu odpadków celluloidowych mają być podłogi, maszyny, stoły, urządzenia do opalania, przyrządy do oświetlania itp. pozmiatane i mokro obtarte, a śmiecie z pracowni usunięte.

Przynajmniej raz w tygodniu i to poza godzinami pracy należy podłogi, ściany, mury wystające, maszyny, transmisje, urządzenia do opalania i wszystkie inne do ruchu przedsiębiorstwa należące urządzenia, na których osiądać może pył, gruntownie pościerać i wyczyścić, podczas której to roboty mają być wszystkie płomieniem, ognie i wszelkie ciepło wytwarzające urządzenia w pracowni, z wyjątkiem ewentualnie koniecznego sztucznego oświetlenia usunięte.

§ 35.

Do przedsiębranego przy fabrykacji ogrzewania celluloidu używać należy w czasie ruchu o ile możliwości tylko pary lub ciepłej wody.

Elektryczne przyrządy do ogrzewania są dozwolone, muszą jednak być tego rodzaju, by celluloid nie mógł się stykać z częściami żarzącemi.

Używanie do bezpośredniego ogrzewania celluloidu płomieni otwartych i przedmiotów żarzących jest zakazane. Do pośredniego ogrzewania celluloidu używać należy przyrządów do ogrzewania, które za pomocą płaszczyzny z blachy, wązko oczkowatych siatek drucianych, krat lub t. p. tak są zaniknięte, że zetknięcie się celluloidu z płomieniami lub częściami żarzącemi jest wykluczone.

§ 36.

Do wszelakich manipulacji z płomieniami i łatwo zapalnymi płynami, tudzież do przedsiębranego przy fabrykacji ogrzewania celluloidu, zarówno jak do innych z niebezpieczeństwem ognia połączonych robót posługiwać się można tylko osobami zaufanymi godnemi i szczególnie wprawionemi.

§ 37.

We wszystkich pracowniach, w których odbywa się manipulacja z celluloidem, towarem celluloidowym lub odpadkami celluloidowymi, zakazane jest

palenie tytoniu (cygar) jak i wszelka manipulacja z palnikami.

Zakaz ten jak i zakaz przystępu dla osób niepowołanych, jakoteż napomnienie robotników, by przy wszelkich manipulacjach z celluloidem z największą ostrożnością postępowali, należy przybić w sposób w oczy wpadający tak na wszystkich drzwiach wchodowych, jak i we wszelkich innych odpowiednich miejscach w samych ubikacyach. Także należy od czasu do czasu robotników odpowiednio pouczać o środkach ostrożności, jakich się przy przerabianiu celluloidu ma przestrzegać.

Zapasy materiału i odpadki.

§ 38.

W pracowniach znajdować się może na suchym składzie tylko taki zapas celluloidu, jaki dziennemu zapotrzebowaniu odpowiada; przy składzie pod wodą może zapas podwójną ilość wynosić.

W pracowniach, w których rodzaj ruchu szczególniej ostrożności wymaga, należy skład na sucho o ile możliwości ograniczyć.

§ 39.

W przypadku suchego składu przechowywać należy celluloid w schowkach dobrze się zamkających, z ogniotrwałego materiału sporządzonych, względnie blachą żelazną od rdzy zabezpieczoną okutych. Schowki te ustawać się ma w pracowni w oddaleniu co najmniej dwóch metrów od każdego miejsca ogrzewania i to w ten sposób, by w przypadku pożaru o ile możliwości jak najmniej na przewidzianych drogach ratunku zawały.

§ 40.

Odpadki celluloidu przechowywać można w pracowniach przy suchym składzie w ilości co najwięcej pięciu kilogramów, gdy zaś skład znajduje się pod wodą, co najwięcej w ilości podwójnej i to osobno od innych zapasów celluloidu. W pracowniach, w których rodzaj ruchu szczególniej ostrożności wymaga, należy suchy skład odpadków celluloidowych o ile możliwości ograniczyć.

Zresztą pod względem przechowywania odpadów celluloidowych obowiązują analogiczne postanowienia § 39. Przechowywanie odpadków w workach jest niedozwolone.

Niszczyć odpadki celluloidowe przez spalenie wolno tylko co najwięcej w ilości jednego kilograma, i to tylko na wolnym powietrzu, przez osoby pewne, z zachowaniem jak największej ostrożności.

Wysypywanie odpadków do dołów, kanałów itp., jak i wyrzucanie ich ze śmieciem domowem jest zakazane.

Nie wolno robotnikom zabierać odpadków celluloidowych do swych mieszkań.

§ 41.

Odpadki celluloidowe, w czasie roboty powstające, należy, ile razy tego potrzeba, przynajmniej jednak co pół dnia, unikając przytem wzbijania kurzu, z poszczególnych miejsc pracy, stołów, maschin, przyrządów wchłaniających itp. pozbierać i do przeznaczonych na ten cel zbiorników złożyć. Zbiorników tych nie wolno trzymać otworem i należy je, jak często tego wymaga potrzeba, na każdy sposób jednak każdego dnia po ukończeniu roboty wypróżniać.

§ 42

Towary celluloidowe mogą znajdować się w pracowniach co najwięcej w ilości produkcji dziennej, a przechowane muszą być w ten sposób, by się z przyrządami, służącymi do oświetlania lub opalania stykać nie mogły i nie były wystawione na bezpośrednie działanie promieni słonecznych.

W pracowniach, w których stosuje się rodzaj pracy z szczególniejszym niebezpieczeństwem ognia połączony (§ 11., ustęp 2.), pakowanie gotowych towarów celluloidowych jest wzbronione.

§ 43.

Potrzebne do fabrykacji a łatwo zapalne płyny (spirytus, aceton, eter itp.) można trzymać w pracowniach tylko w zabezpieczonych przed eksplozją naczyniach i tylko w takich ilościach, jakie dla wykonania dotyczących prac są bezwarunkowo potrzebne.

Wlewać i przelewać płyny takie można tylko ponad odpowiedniemi, wysoką krawędzią i kurkiem spustowym zaopatrzonemi blaszanymi czarkami, wystrzegając się przytem wszelkiego niebezpieczeństwa zapalenia.

Parzenie celluloidu odbywać się ma z największą ostrożnością i to w ten sposób, by nie dopuścić do przelewania się cieczy i do zapalenia się jej lub też jej pary.

Środki gaszenia i sygnały alarmowe.

§ 44.

W każdej pracowni, o ile w niej niema do dyspozycji niezawodnych i każdej chwili do użytku gotowych hydrantów lub innych jakich przyrządów do gaszenia ognia (tusze, natryski itp.), musi być w pogotowiu na miejscu odpowiedniem łatwo dostępna, zawsze wodą napełniona kadz o objętości co najmniej 100 litrów albo pewna liczba kubłów, których pojemność razem wziawszy wynosi 100 litrów, a tuż koło nich przynajmniej dwa wiadra pożarne i kilka ogniotrwałych płócienn lub koców.

Oprócz tego w odległości rąk dośigalnej koło każdego miejsca pracy, gdzie się celluloid przerabia, jakież obok każdego zbiornika z zapasem celluloidu lub z jego odpadkami, znajdująca się ma odpowie-

dnio wielki, wodą napełniony kubel. Przy naczyniach z wodą, służących do zatrzymywania pyłu celluloidowego i innych drobnych odpadków celluloidowych starać się należy zawsze o odświeżanie w właściwym czasie wody.

Jeżeli w pracowniach znajdują się zapasy łatwo zapalnych cieczy, w takim razie należy w ich pobliżu mieć w pogotowiu odpowiednie środki do gaszenia pożaru (piasek, popiół itp.).

§ 45.

W przedsiębiorstwach celluloidowych o kilku pracowniach urządzić należy odpowiednie sygnały alarmowe (dzwonki elektryczne, dzwony alarmowe, przyrządy do oznajmiania pożaru lub t. p.), za pomocą których w przypadku niebezpieczeństwa można zwrócić uwagę wszystkich osób w przedsiębiorstwie zatrudnionych.

B. Składy (magazyny).

§ 46.

W budynkach tak mieszkalnych jak i do innych celów służących, jeżeli w sposób ogniotrwały są wystawione, wolno składać celluloid aż do ilości 500 kilogramów, a odpadki celluloidowe aż do ilości 100 kilogramów; jeżeli skład ma miejsce pod wodą, złożona na skład ilość może być dwa razy większa.

Odpadki celluloidowe przy suchym rodzaju składu umieszczać można tylko w zbiornikach dobrze się zamkających, z materiału ogniotrwałego sporządzonych, względnie blachą żelazną, przed rdzą zabezpieczoną, okutych.

§ 47.

Ubikacze na skład przeznaczone muszą posiadać ogniotrwałe, dostatecznie silne ściany otaczające i ogniotrwały sufit, względnie, jeżeli znajdują się pod mieszkaniami lub innymi ubikacjami, gdzie ludzie przebywają (warsztaty, lokale handlowe itp.), muszą być w sposób ogniotrwały sklepione.

§ 48.

Nie wolno stawiać składów w bezpośrednim sąsiedztwie przedsiębiorstw, połączonych z niebezpieczeństwem pożaru, urządzeń do ogrzewania itp., a położenie ich musi być tego rodzaju, by w przypadku pożaru przechody, korytarze, schody, przedsionki itp., służące dla komunikacji w budynku, nie były zagrożone przez płomienie.

Składy, do przechowywania więcej, niż 100 kilogramów celluloidu lub też do przechowywania odpadków celluloidowych przeznaczone, nie mogą nadto znajdować się pod mieszkaniami lub innymi do pobytu ludziom służącemi ubikacjami (warstwy, lokale handlowe itp.) i nie mogą być z takimi ubi-

kacyami jakiemkolwiek drzwiami i oknami połączone.

§ 49.

Drzwi od ubikacyi składowych wraz z odrzwiami muszą być z ogniotrwałego materiału sporządzone lub też z obydwu stron blachą żelazną okute, same się zamkać a otwierać na zewnątrz.

Okna wychodzić muszą wprost na wolne powietrze i muszą być zamknięte szkłem drucianem w żelaznych ramach bez użycia kitu.

§ 50.

Oświetlenia sztucznego ubikacyi składowych należy ile możliwości unikać. Jeżeli ubikacye takie koniecznie muszą być sztucznie oświetlane, w takim razie wolno to czynić albo tylko z zewnątrz zapomocą lamp oddzielonych od ubikacyi składowych szczelnem zamknięciem szkłanem, wewnątrz zaś tylko elektrycznymi lampami żarowymi vacuum, przyczem dopełnić należy warunków, przepisanych dla elektrycznego oświetlenia pracowni, w których się znaczne ilości pyłu celluloidowego tworzą (§ 21.).

Wstęp do składow z wolnym światłem jest zakazany.

§ 51.

Urządzenia do ogrzewania jakiegokolwiek bądz rodzaju są w składowach celluloidowych niedopuszczalne.

Postarać się należy, by ubikacye takie odpowiednio były przewietrzane, przyczem otwory do przewietrzania służące mają być wązko oczkowatemi siatkami drucianemi lub t. p. odpowiednio zabezpieczone przeciw wpadaniu iskier lub innych ciał lejących.

§ 52.

Nie wolno w składowach celluloidowych umieszczać płynów łatwo zapalnych (spirytusu, acetonu, eteru, benzyny itp.).

Płyny takie muszą być przechowywane w ubikacyach odosobnionych i mogą być trzymane na składowie tylko w naczyniach od eksplozyi zabezpieczających.

§ 53.

W każdej ubikacyi składowej celluloidu, o ile w niej niema do rozporządzenia bezpiecznych i każdego czasu do użycia się nadających hydrantów lub innych jakich urządzeń do gaszenia ognia (tusze, natryski lub t. p.), musi być w pogotowiu w stosownem miejscu każ, zawsze wodą napełniona o pojemności co najmniej 100 litrów z kilkoma wiadrami pożarnimi.

§ 54.

Wchodzić do składow celem złożenia na skład i nadbierania celluloidu lub odpadków celluloido-

wych wolno tylko osobom do tego powołanym i oznaczyć na to należy ustalone ile możliwości pory w ciągu dnia.

§ 55.

Palenie tytoniu w składowach celluloidowych i wszelka manipulacja z palnikami jest zakazana. Zakaz ten, jak i zakaz wstępu osobom niepowołanym, tudzież zakaz wchodzenia do składow z wolnym światłem należy przybić na wszystkich drzwiach wchodowych, jak i miejscach stosownych ubikacyi składowych w sposób w oczy wpadający.

Tak samo w każdej ubikacyi składowej wyraźnie uwidocznie należy w formie plakatu największą dopuszczalną ilość celluloidu i odpadków celluloidowych, jaka może być na składowie złożona.

§ 56.

W ilościach ponad 500 kilogramów przy suchym rodzaju składowi, względnie ponad 1000 kilogramów przy składowie pod wodą, przechowywać można celluloid tylko w osobnych, na ten cel przeznaczonych budynkach składowych, które od budynków położonych w bezpośrednim sąsiedztwie lub na odległość mniejszą, niż 20 metrów, oddzielone być muszą co najmniej 60 centymetrów grubymi murami bez otworów, ze stron zaś opatrzonych drzwiami i oknami dzielić je winna od dróg publicznych i budynków odległość co najmniej 20-metrowa.

Poszczególne ubikacye składowe w takim budynku muszą być od siebie odpowiednio grubymi murami bez otworów oddzielone i mieścić w sobie przy suchym rodzaju składowi co najwięcej 10.000 kilogramów, przy składowie pod wodą najwyżej dwa razy tak wielką ilość celluloidu.

§ 57.

Budynki składowe muszą być w zabezpieczający przed ogniem sposób wystawione; co do stanu ich pod każdym innym względem budowlanym obejmują analogicznie warunki przepisane dla składow celluloidu.

§ 58.

Odpadki celluloidowe umieszczać można na składowie w budynkach składowych celluloidu pod warunkami przepisany dla przechowywania w składowach z tem ograniczeniem, że złożona w jednej ubikacyi ilość ogólna (celluloid i odpadki razem wzajemny) nie śmie przekraczać przy suchym rodzaju składowi 2000 kilogramów, w razie składow pod wodą ilości dwa razy większej.

W składowach, które w budynkach składowych celluloidu się znajdują (§ 56.), i wyłącznie na składow odpadków celluloidowych są przeznaczone, można odpadki przechowywać także wolno lub

w workach, przyczem cała ilość w jednej ubikacyi złożona nie śmie przekraczać 2000 kilogramów.

§ 59.

Gotowe towary celluloidowe, zapakowane lub w stanie nieopakowanym mogą być w ubikacych składowych celluloidu przechowywane tylko o tyle, o ile ustalona dla dotyczącej ubikacyi granica dopuszczalnej do złożenia ilości celluloidu nie zostanie przekroczona.

III. Lokale sprzedaży.

§ 60.

W lokalach sprzedaży, w których przechowuje się w większych ilościach towary całkiem lub po części z celluloidu się składające, musi znajdować się do gaszenia pod ręką woda lub suchy piasek.

Towary celluloidowe umieszczać należy w ten sposób, by się nie stykały z urządzeniami służącymi do ogrzewania, otwartymi płomieniami lub innymi źródłami ciepła.

Przy sztucznym oświetleniu lokali sprzedaży unikać należy otwartych płomieni.

IV. Postanowienia karne i końcowe.

§ 61.

O ile nie wchodzą w zastosowanie postanowienia ogólnego prawa karnego lub ordynacji przemysłowej, przekroczenia tego rozporządzenia karane będą przez polityczną władzę powiatową grzywnami do 200 K lub w przypadku nieściągalności karami aresztu aż do dni czternastu.

§ 62.

Obowiązkiem Władz będzie zakłady, w których się celluloid lub odpadki celluloidowe przerabia lub przechowuje, peryodycznie rewidować i usunięcie ewentualnie dostrzeżonych, bezpieczeństwu publicznemu lub robotnikom i sąsiedztwu zagrażających braków zarządzać.

§ 63.

Przedsiębiorstwa podlegające zatwierdzeniu, w których przerabia się, względnie przechowuje na składzie celluloid, jak i lokale sprzedaży, w których przechowuje się w większych ilościach towary całkiem lub po części z celluloidu się składające, należy zawsze podawać do wiadomości miejscowej straży pożarnej.

§ 64.

Do istniejących już zatwierdzonych zakładów postanowienia tego rozporządzenia stosować się będzie tylko o tyle, o ile zawarunkowane przez nie zmiany zakładu bez naruszenia praw konsensem już nabytych, względnie bez zakwestionowania dalszego istnienia zakładu przeprowadzić się dadzą.

§ 65.

Pod względem umieszczania na składzie celluloidu, towarów celluloidowych i odpadków celluloidowych w obrocie kolejowym i okrętowym, tużdej w składach cłowych, jakież magazynach używanych przez administrację wojskową, nie mają postanowienia tego rozporządzenia zastosowania.

§ 66.

Rozporządzenie niniejsze nabiera natychmiast mocy obowiązującej; wykonanie w istniejących zakładach koniecznych na zasadzie powyższych przepisów urządzeń nastąpić ma najpóźniej do dnia 1. marca 1909.

O zatwierdzenie w § 10. oznaczonych, już istniejących przedsiębiorstw należy wnieść podanie najpóźniej do dnia 31. grudnia 1908.

Z dniem obwieszczenia tego rozporządzenia tracą moc obowiązującą przepisy rozporządzenia ministerialnego z dnia 7. grudnia 1901., Dz. u. p. Nr. 217.

Korytowski wlr.
Derschatta wlr.
Gessmann wlr.

Bienerth wlr.
Fiedler wlr.
Georgi wlr.

